

Barnet i Centrum

Voksen-barn samspil og læring

Centrale laboratoriedag, 3. december 2014

Lone Svinth, ph.d., AU

Oplæggets tre temaer

- Introduktion til et sociokulturelt perspektiv på voksen-barn samspillet og børns læring
- Hvordan har vi udviklet nye praksisformer og forståelser i laboratoriet?
- Eksempler på hvordan et ændret voksen-barn samspil får betydning for barnets deltagelse og læring

Centrale pointer i et sociokulturelt læringsyn

- *Menneskeliggørelse* er ikke noget medfødt, noget givet, men sker gennem barnets integration i allerede sociokulturelle og menneskelige betydninger og praksisser (Søndergaard, 2005)
- Læring kan forstås som en proces, der finder sted i kraft af, at de lærende *tager del* i social praksis og at de *udvikler eller ændre deres deltagelse heri* (Dreier, 1999, p. 83)
- Barnet skaber *mening* med det de gør i fællesskab med andre. Meningsfulde aktiviteter og relationer er vigtige for barnets læring (Bruner, 1996)
- Samspillet kan anskues som en *relationel tilblivelsesproces* hvor enkeltpersoner er biprodukter af relationelle processer (Gergen, 2010, p. 24)

Forskningsspørgsmål i 'Samspil og læring'

- Målet med laboratoriet var at udvikle pædagogiske praksisser, hvor meningsfulde relationer og aktiviteter skaber frugtbare møder, oplevelser og erfaringer som understøtter børns deltagelse, læring og tilblivelse
- *Alle laboratoriedeltagerne fik til opgave at definere et projekt inden for følgende forskningsspørgsmål: "Hvordan kan vi blive bedre til at beskrive, analysere og udvikle det **levede** voksen-barn samspil og **synliggøre** dets **betydning** for børns deltagelse, læring og tilblivelse?"*

Centrale temaer i 'Samspil og læring'

Pædagogisk
nærvær

Deltagelsesmuligheder

Sociale regler og
omgangsformer

Betingelser for samspil

Pædagogens viden
om samspillet's
betydning for barnet

Pædagogens
viden om børns
udvikling

Den voksnes opmærksomhed

Sensitivitet

Åbenhed for
barnets
perspektiv

Anerkendelse
Zone for nærmeste udvikling

Identitetserfaringer

Relationel tilblivelse

Kompetencer, viden
og færdigheder

Kulturelle normer
og værdier

Intersubjektivitet

Being, Beloning,
Becomming

Fleksibilitet

Centrale metoder i 'Samspil og læring'

Praksisfortællinger

Videoptagelser

Refleksionsøvelser

Spørgeskemaer

Analyseskemaer

Fremlæggelser

Praksisøvelser

Undersøge
samspillets
betydning vha
Bruners tre
domæner

Analyseværktøjer
til undersøgelse og
udvikling af
pædagogisk
nærvær

Indførelse af
massage og
penselstrøg

Nye
struktureringer
som fremme
pædagogisk
nærvær

Udvikling af
nye
praksisformer

At se og møde
barnet på nye
måder

Refleksion over og
udvikling af
'detaljepædagogik'

Øget åbenhed for
barnets perspektiv og
justering af samspil

Eksempel på øvelse – shelterhygge i skoven

- Hvilke **kompetencer og viden** er det muligt for børnene at få erfaring med?
 - Hvilke **sociale regler og omgangsformer**, er det mulige for børnene at få erfaring med?
 - Hvilke **identitetserfaringer** er det muligt for børnene at gøre sig? (Bruner, 1998)
- *Analyse af videoklip: Beskriv så præcist som muligt hvad det bliver muligt for børnene at oplevelser og erfaringer i dette samspil*

Eksempel på praksisfortælling: At se og møde barnet på nye måder

”Oscar har 2 måneder tilbage i vuggestuen. Han er en dreng der fylder meget i gruppen og han får desværre ofte negativ kontakt frem for god kontakt... Jeg ønsker med BIC projektet at vende bøtten for Oscar. Håber at kunne give ham en masse god kontakt og at se ham som den dejlige dreng han også er. Det er mit håb, at det vil smitte til mine kolleger og forældrene.... Jeg tilstræber at møde ham positivt. Jeg opsøger ham om morgenen, jeg giver ham særlige opgaver, jeg husker at anerkende hans hjælpsomhed og de gode ting han gør, jeg hjælper ham ind i legen.... Stemningen omkring Oscar ændrede sig meget hurtigt. Han blev glad, mere rolig og med langt færre konflikter.... Det er blevet helt tydeligt for mig, at det hele jo handler om mine forventninger til barnet og dets handlinger. Hvordan jeg ser/læser barnets intentioner, påvirker jo den respons jeg giver barnet, hvilket jo så kan blive selvforstærkende, hvis ikke jeg er opmærksom og bevidst om mine handlinger”.

Hvordan får et ændret samspil betydning for barnets deltagelse og læring?

- *Det pædagogiske repertoire bliver større. Der er skabt øget variation i samspillet og nye deltagelsesmuligheder for børnene - fx:*
 - Jeg ønskede at hjælpe Mikkel med hans mange konflikter og blev gradvis bedre til at være til stede og spotte situationerne på forhånd. Han er faldet meget mere til ro nu og kan sende mig blikket "jeg har brug for din hjælp nu, hvis ikke jeg skal slå Oskar i hovedet med skovlen". Han oplever, at jeg er der for ham nu.
 - Jeg tilbød Mathias penselmassage, når han var vred eller træt. Nu kan han selv finde på at komme med penslen i disse situationer.
 - Sandra legede næste altid alene. Jeg forsøgte at følge hendes initiativ og indgik i hendes lege og aktiviteter. De andre børn blev nysgerrige og ville lege med. Det blev synligt for dem, at Sandra havde noget, at byde ind med. Hun leger nu med de andre børn.